

Ministrstvo za zdravje
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

gp.mz@gov.si

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1000 Ljubljana

gp@zzzs.si

Št.: 941-1/26-14
Datum: 1. 7. 2026

Zadeva: Reorganizacija centrov za krepitev zdravja – uvedba posodobljenega modela s 1. 1. 2027

Spoštovani,

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) je bila seznanjena, da je Ministrstvo za zdravje na podlagi Usmeritev zdravstvene politike za leti 2025 in 2026 ter ob upoštevanju ugotovitev evalvacije delovanja centrov za krepitev zdravja (v nadaljnjem besedilu CKZ) v okviru Delovne skupine za reorganizacijo centrov za krepitev zdravja, ustanovljene s sklepom št. C2711-25-427405, pripravilo posodobljeni model organizacije in izvajanja dejavnosti CKZ.

Evalvacija je pokazala, da CKZ predstavljajo ključen steber integrirane preventive kroničnih bolezni na primarni ravni zdravstvenega varstva, vendar obstoječi organizacijski, kadrovski in obračunski model ne omogoča njihovega optimalnega delovanja, enakomerne dostopnosti storitev ter učinkovitega doseganja ciljne populacije. Posodobljeni model izhaja iz potrebe po jasni opredelitvi vloge CKZ kot dela razširjenega tima na primarni ravni zdravstvenega varstva ter po usmeritvi preventivnih dejavnosti v obravnave, ki imajo največji vpliv na obvladovanje bremena kroničnih bolezni.

S 1. januarjem 2027 je predvideno uvajanje reorganiziranega modela CKZ, ki vključuje:

- prenovljen kadrovski model z vzpostavitvijo standardnih interdisciplinarnih timov CKZ ter bolj enakomerno razporeditvijo kadrov glede na potrebe populacije,
- postopno preoblikovanje zdravstveno vzgojnih centrov (v nadaljnjem besedilu ZVC) v CKZ kot enotno organizacijsko obliko izvajanja preventive na primarni ravni zdravstvenega varstva,
- uvedbo novega obračunskega modela, ki temelji na vrstah storitev in obsegu opravljenega dela,
- prestrukturiranje preventivnih obravnav z večjim poudarkom na sekundarni in terciarni preventivi kroničnih bolezni ter na obravnavi oseb z dejavniki tveganja in kroničnimi boleznimi,
- vzpostavitev fleksibilnega modela načrtovanja in izvajanja preventivnih obravnav glede na demografske, epidemiološke in socialne značilnosti populacije.

Zbornica – Zveza pri oblikovanju svojega stališča izhaja iz pravice pacientov do ustreznih preventivnih zdravstvenih storitev za ohranitev zdravja in preprečevanje bolezni, kot jo določa 6. člen Zakona o pacientovih pravicah (Uradni list RS, št. 15/08, 55/17, 177/20 in 100/22 – ZNUZSZS), ter upošteva Resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva v Sloveniji 2026–2035 (Uradni list RS, št. 13/26),

Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Uradni list RS, št. 19/98, 47/98, 26/00, 67/01, 33/02, 37/03, 117/04, 31/05, 83/07, 22/09, 17/15, 47/18, 57/18, 57/21, 162/21, 39/23, 93/23, 125/23, 18/24 in 53/24), javnozdravstvene kazalnike, ustavno varovane pravice ter nacionalne in mednarodne strokovne smernice.

Ob upoštevanju navedenih pravnih, strateških in strokovnih izhodišč Zbornica – Zveza izraža resno zaskrbljenost zaradi predvidenih kadrovskih in organizacijskih sprememb v CKZ, zlasti zaradi načrtovanega zmanjšanja števila diplomiranih medicinskih sester.

Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva v Sloveniji 2026–2035 med pomembnimi dosežki slovenskega zdravstvenega sistema posebej izpostavlja dobro vzpostavljen sistem preventive v ambulantah družinske medicine ter usmerjanje prebivalcev v CKZ, kjer se izvajajo aktivnosti za krepitev zdravja. Resolucija poudarja, da so preventivni pregledi v ambulantah družinske medicine namenjeni preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju kroničnih bolezni, prebivalci pa se glede na ugotovitve usmerjajo v CKZ oziroma ZVC. Pravilnik za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni CKZ namenja pomembno vlogo pri izvajanju preventivnih programov, vzgoje za zdravje ter standardiziranih in strukturiranih obravnav za krepitev zdravja različnih skupin prebivalstva.

Menimo, da predlagane spremembe predstavljajo resno tveganje za **dolgoročno stabilnost preventive na primarni ravni zdravstvenega varstva**, zmanjšujejo dostopnost preventivnih storitev ter slabijo interdisciplinarne time, ki so bili v zadnjih letih vzpostavljeni z obsežnimi organizacijskimi, strokovnimi in finančnimi vlaganji države, zdravstvenih domov in zaposlenih strokovnjakov.

Predlagane spremembe **zmanjšujejo vlogo diplomiranih medicinskih sester kot nosilk zdravstvene vzgoje**, njihovo strokovno avtonomijo, čeprav prav diplomirane medicinske sestre predstavljajo osrednji kader pri izvajanju kontinuirane in integrirane preventive ter celostne podpore prebivalcem. Za razliko od nekaterih drugih strok, kjer so ti vidiki lahko del širšega ali dodatnega strokovnega delovanja, so pri diplomiranih medicinskih sestrah preventiva, zdravstvena vzgoja in celostna obravnava posameznika integralni in stalni del njihovih poklicnih kompetenc. To se dodatno nadgrajuje skozi specializirana usposabljanja in delo v kliničnem okolju, zlasti v okviru CKZ, kjer prevzemajo pomembno vlogo pri integrirani preventivi kroničnih bolezni.

Zmanjševanje njihove prisotnosti in vloge v CKZ zato ne pomeni zgolj kadrovske ali organizacijske spremembe, temveč lahko bistveno oslabi izvajanje preventivne dejavnosti ter zmanjša učinkovitost obvladovanja kroničnih bolezni na ravni prebivalstva.

Predlagane spremembe zmanjševanja kadrovskih kapacitet diplomiranih medicinskih sester kot nosilk kontinuirane obravnave, zdravstvene vzgoje in podpore sprememb življenjskega sloga pomenijo zmanjševanje dostopnosti do preventivnih storitev za prebivalstvo ter še dodatno poglobljajo neenakosti med posameznimi okolji in slabijo vlogo preventive v času izrazitega porasta kroničnih bolezni.

Prav tako predlagane spremembe v pomembni meri odstopajo od sodobnih smernic in priporočil Svetovne zdravstvene organizacije, OECD, Evropske komisije ter nacionalnih strateških usmeritev na področju javnega zdravja v Sloveniji, ki temeljijo na krepitvi primarnega zdravstvenega varstva, preventivne dejavnosti in multidisciplinarnih timov. Predlagane spremembe zato ustvarjajo jasno neskladje med deklariranimi strateškimi cilji države in dejanskimi organizacijskimi ukrepi. V praksi to pomeni tveganje postopne oslabitve preventive, kljub temu da je v strateških dokumentih predvidena njena krepitev.

Zmanjševanje števila diplomiranih medicinskih sester v CKZ, ob sočasnem širjenju vsebinskega obsega dela, neposredno vpliva na povečanje delovnih obremenitev preostalih zaposlenih. Delo diplomiranih medicinskih sester v CKZ se odraža z visoko stopnjo avtonomije, kompleksnimi kompetencami zdravstvene vzgoje, obvladovanja vedenjskih dejavnikov tveganja, dolgoročnega spremljanja pacientov ter pogosto tudi organizacije in izvajanja aktivnosti v skupnosti, vključno z delom izven klasičnega delovnega časa, tudi ob koncu tedna. **Zato zmanjševanje števila diplomiranih medicinskih sester v CKZ ne pomeni avtomatičnega prehoda teh medicinskih sester v bolnišnično okolje, temveč realno tveganje njihovega odhoda iz zdravstvenega sistema ali prehoda v druge sektorje, kjer so delovni pogoji in prepoznanje kompetenc ustrežnejši.**

Dodatno opozarjamo, da delo diplomiranih medicinskih sester v CKZ obsega 140 ekvivalentov polnega delovnega časa (FTE), pri čemer je število zaposlenih oseb zaradi kombiniranih zaposlitev med različnimi dejavnostmi nekoliko višje. Diplomirane medicinske sestre v CKZ tako predstavljajo le približno 1,3 % vseh diplomiranih medicinskih sester v Sloveniji, zato zmanjševanje njihovega števila v CKZ ne more pomeniti učinkovitega ali sistemskega ukrepa za reševanje širšega pomanjkanja tega kadra.

Zbornica – Zveza kot strokovna organizacija z javnimi pooblastili na področju zdravstvene nege in babištva poziva k neposredni in intenzivni vključitvi strokovnjakov s področja zdravstvene vzgoje in preventivne dejavnosti v pripravo, usklajevanje in izvedbo ukrepov ter v vse nadaljnje postopke reorganizacije preventivne dejavnosti. Ob tem opozarjamo, da Zbornica – Zveza ni sodelovala v Delovni skupini za reorganizacijo centrov za krepitev zdravja, niti ni bila uradno seznanjena s posodobljenim modelom organizacije in izvajanja dejavnosti CKZ.

Reorganizacijski ukrepi v CKZ, ki vključujejo zmanjšanje kadrovskih zmogljivosti, zlasti zmanjšanje števila diplomiranih medicinskih sester, se po mnenju Zbornice – Zveze ne smejo začeti izvajati, dokler niso zagotovljeni jasni strokovni, organizacijski, kadrovski in finančni pogoji za ohranitev dostopnosti, kakovosti in varnosti preventivnih zdravstvenih storitev za vse prebivalce.

Zbornica – Zveza zato poziva k ohranitvi in sistemski krepitvi preventive na primarni ravni zdravstvenega varstva, k dolgoročni krepitvi vloge diplomiranih medicinskih sester v CKZ ter k zagotovitvi stabilnih, kadrovsko okrepljenih interdisciplinarnih timov in razvojno usmerjenega financiranja. Vsaka reorganizacija CKZ mora biti strokovno utemeljena, usklajena z nacionalnimi strateškimi dokumenti in mednarodnimi priporočili ter izvedena ob vključevanju Zbornice – Zveze in drugih ključnih deležnikov in predstavnikov zaposlenih v dejavnosti zdravstvene nege v CKZ. Ukrepi, ki zmanjšujejo kadrovske zmogljivosti preventive, zlasti število diplomiranih medicinskih sester, niso skladni z zavezami Resolucije o nacionalnem planu zdravstvenega varstva v Sloveniji 2026–2035 glede krepitve preventive na primarni ravni zdravstvenega varstva, obvladovanja kroničnih bolezni, zmanjševanja neenakosti v zdravju ter krepitve zdravstvene pismenosti prebivalstva.

Dopis v vednost posredujemo Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, Združenju zdravstvenih zavodov Slovenije in sindikalnim organizacijam v dejavnosti zdravstvene nege in babištva.

S pozdravi

Ksenija Noč,
predsednica Sekcije medicinskih sester
v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji

Anita Prelec,
predsednica Zbornice – Zveze

Vročiti:

- Ministrstvo za zdravje, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: gp.mz@gov.si
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva cesta 24, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: gp@zzzs.si

V vednost:

- Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Riharjeva ulica 38, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: gp.zdruzenje@zdrzz.si
- Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana, elektronsko na e-naslov: info@nijz.si
- sindikalne organizacije v dejavnosti zdravstvene nege in babištva, elektronsko na e-naslove